

20 anys d'ensenyament superior a Andorra

Florenci Pla i Altisent

1. Els inicis

En la història de l'ensenyament superior a Andorra hi ha tres dates clau:

- El curs 1988-1989. Inici de l'ensenyament superior a Andorra (l'Escola d'infermeria, a Andorra la Vella, i l'Escola d'informàtica, a Sant Julià de Lòria).

- L'any 1997. Es crea per llei la Universitat d'Andorra.

- L'any 2004. S'inaugura el campus universitari a Sant Julià de Lòria.

La formació d'ensenyament superior s'inicià a Andorra el curs 1988-1989 amb dues formacions estratègiques per a Andorra, una en l'àmbit de la salut (diplomatura d'infermeria, de tres cursos acadèmics) i l'altra en l'àmbit de les tecnologies de la informació i les comunicacions (diploma professional avançat en informàtica de gestió, de dos cursos acadèmics). Amb aquestes formacions es pretenia donar resposta a les necessitats de professionals en aquests àmbits.

Cal tenir en compte que és l'any 1994 que s'inaugura l'hospital Nostra Senyora de Meritxell, amb la conseqüent necessitat de disposar de personal format en infermeria.

És també a principi dels anys 80 que les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC) van agafant protagonisme i la demanda de professionals formats en aquest sector és cada vegada més gran.

Universitat d'Andorra

- Ensenyament superior des del **1988**
- Llei d'universitats del **1997**
- Inauguració del campus el **2004**

xv jornades de la SAC

2. La Universitat

L'any 1997 es crea, per llei, la Universitat d'Andorra com l'única universitat pública del país. La integren l'Escola d'infermeria i l'Escola d'informàtica, que ja existien des l'any 1988, i es crea el Centre d'Estudis Virtuals.

La Universitat d'Andorra és crea com un espai per a la formació superior i l'aprenentatge al llarg de la vida, amb la missió de donar resposta a les necessitats de formació d'ensenyament superior i de la recerca integrada en l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

L'any 2004 s'inaugura el campus universitari a Sant Julià de Lòria i el tres centres d'ensenyament superior (Escola d'infermeria, Escola d'informàtica i Centre d'Estudis Virtuals) es traslladen al nou campus. Es tracta d'un campus urbà de més 5.000 m² que alberga la formació superior andorrana.

Missió

- Donar resposta a les necessitats d'ensenyament superior i de recerca
- Espai per a la formació superior i l'aprenentatge al llarg de la vida
- Adaptació i integració a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES)

3. L'estructura d'ensenyament superior a Andorra

A Andorra l'ensenyament superior s'estructura en dos nivells:

- L'ensenyament professional superior, de dos cursos acadèmics (120 crèdits europeus).
 - L'ensenyament universitari, estructurat en 3 cicles:
 - Bàtxelor, de tres cursos acadèmics (180 crèdits europeus)
 - Màster, de 2 cursos acadèmics (120 crèdits europeus)
 - Doctorat, de 3 cursos acadèmics

Aquesta estructura preveu una certa permeabilitat entre l'ensenyament professional superior i el bàtxelor, ja que els estudiants que finalitzen l'ensenyament professional superior i desitgen continuar estudis universitaris de bàtxelor del mateix àmbit obtenen la convalidació d'aproximadament un terç del bàtxelor.

4. Model formatiu

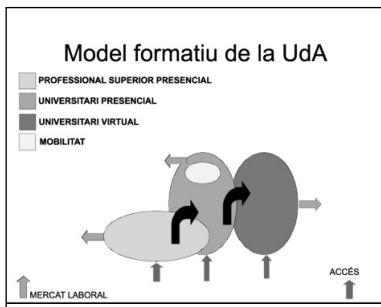
El model formatiu de la Universitat d'Andorra es caracteritza per la flexibilitat, ja que inclou dos nivells formatius (l'ensenyament professional superior i l'ensenyament universitari) i dues metodologies: la presencial i la virtual. També preveu la mobilitat dels estudiants, que permet que una part de la formació es pugui fer en una altra universitat.

Aquesta flexibilitat permet donar resposta a la formació dels diferents perfils d'estudiants i que l'estudiant pugui anar seguint el seu itinerari formatiu a la vegada que va assolint diferents títols que li permeten l'accés al món laboral.

Metodologia presencial. S'ofereixen aquelles formacions en què la massa crítica d'estudiants permet mantenir la formació durant diverses promocions. Actualment s'ofereixen presencialment les formacions d'Infermeria, Informàtica, Administració d'empreses i Ciències de l'educació. Aquestes formacions tot i ser bàsicament presencials inclouen la possibilitat de fer algunes assignatures (optatives i de lliure elecció) virtuals.

Metodologia virtual. L'objectiu de la formació és donar resposta a les necessitats formatives per a les persones que treballen. Ja sigui per finalitzar uns estudis inacabats o per cursar una carrera. La tecnologia (internet) permet seguir una formació asíncrona mitjançant la utilització d'un campus virtual. Això es tradueix en estudiar quan vulguis, estudiar des d'on vulguis i estudiar al ritme que vulguis. La formació virtual s'ofereix en col·laboració amb altres universitats (Universitat Oberta de Catalunya) i des de la Universitat d'Andorra s'hi aporta la tutorització dels estudiants, la gestió acadèmica i els continguts específics d'Andorra dels diferents àmbits formatius.

El fet que la formació virtual s'ofereixi en col·laboració amb altres universitats permet oferir un ampli ventall de formacions sense estar condicionada l'oferta a la demanda d'aquests estudis per part dels residents andorrans. Això permet que l'oferta sigui molt àmplia: sis carreres de primer cicle, quatre llicenciatures i onze de segon cicle, i de diferents àmbits: empresa, TIC, humanitats, dret, etc.

5. Evolució de l'oferta formativa

Al llarg d'aquest vint anys, una vegada consolidades les formacions d'infermeria i d'informàtica, la Universitat d'Andorra ha anat ampliant l'oferta formativa d'ensenyament superior en aquells àmbits estratègics per a Andorra.

Administració i gestió d'empreses (1998-1999)

L'empresa andorrana del segle XXI evoluciona cap a una nova situació econòmica cada vegada més global i competitiva, i això fa que es necessiti personal qualificat. Aquesta formació de tres cursos acadèmics pretén donar resposta a les necessitats del sector empresarial i financer andorrà.

Ciències de l'educació (2007-2008)

L'educació a Andorra té un pes rellevant, amb la coexistència de tres sistemes educatius i cal disposar de professionals formats d'acord amb la singularitat del sistema educatiu andorrà.

L'objectiu d'aquesta formació, de tres cursos acadèmics, és formar persones preparades per desenvolupar la tasca docent en les etapes de maternal i primera ensenyança.

Especialitat en infermeria obstetricoginecològica (2007-2008)

Amb aquesta especialitat es pretén donar resposta a la demanda de personal especialitzat en infermeria obstetricoginecològica. Es tracta d'una formació de 120 crèdits europeus a la qual s'accedeix amb la diplomatura d'infermeria.

Doctorat (2008-2009)

Amb el programa de doctorat la Universitat d'Andorra completa tots els nivells formatius de l'ensenyament superior a la vegada que consolida la recerca.

Les àrees d'estudi del programa de doctorat queden obertes a totes les que puguin tenir una implicació en el desenvolupament econòmic i social d'Andorra i en la millora de la qualitat de vida dels seus ciutadans.

El programa de doctorat dura un mínim de sis semestres a temps complet (tres anys) i conclou amb la defensa d'un treball original de recerca (la tesi doctoral) que condueix al títol estatal de doctor per la Universitat d'Andorra.

6. Inserció laboral dels titulats

La inserció laboral dels titulats universitaris en l'àmbit de la salut (infermeria), de l'àmbit de l'empresa (administració i finances) i de l'àmbit de les TIC (informàtica) és molt satisfactòria (pràcticament el 100% dels titulats s'incorporen al mercat laboral en finalitzar els estudis). Actualment la demanda del mercat laboral supera al nombre de titulats d'aquestes especialitats.

La valoració de la qualitat de la inserció laboral que fan tant els estudiants com els empleadors és molt satisfactòria.

En aquests vint anys d'ensenyament superior s'han titulat 550 estudiants en les diferents formacions reglades (220 d'infermeria, 50 d'informàtica, 80 d'empresa, 100 virtuals) i la Universitat d'Andorra ha lliurat 1.900 títols propis dels diferents programes de formació continuada.

7. Formació al llarg de la vida

La formació no és estàtica. Si ens quedem amb la formació universitària inicial, la capacitat per accedir/mantenir un lloc de treball es redueix a mesura que passa el temps.

Perquè aquesta capacitat no es redueixi cal alimentar-la amb altres tipus de formació: postgraus, cursos d'actualització etc. És a dir, amb formació continuada.

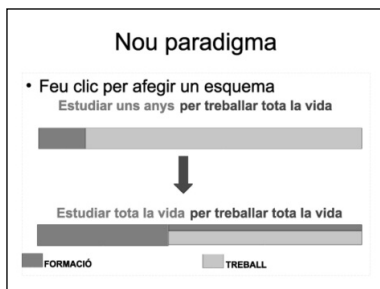
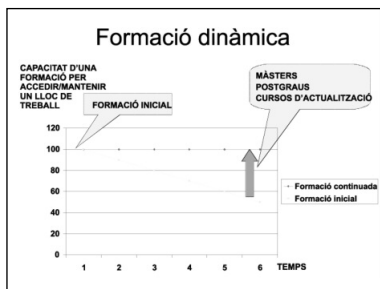
Podem dir que la carrera és l'inici del procés de formació, ja que demostra la capacitat d'una persona per aprendre. Ara bé, en una societat dinàmica i canviant com ho és la societat del coneixement, formar-se durant un període de la vida i que serveixi per a tota la vida ha passat a la història. Fins a mitjan segle XX una persona es formava durant els primers anys de la seva vida i després treballava tota la vida del que havia après durant aquest període. Sovint la persona es formava a la mateixa empresa, entrava d'aprenent i anava prosperant a mesura que anava agafant experiència. Era habitual que una persona treballés tota la vida a la mateixa empresa i fins i tot en un mateix lloc de treball.

Ara estem davant d'un nou paradigma, cal estudiar tota la vida per treballar tota la vida, ja que el coneixement evoluciona tan ràpid que el que s'aprèn a la universitat sovint quan s'entra a treballar a l'empresa ja està obsolet. Cal desaprendre per tornar a aprendre. Per això cada vegada més agafa protagonisme la formació al llarg de la vida (*Live Long Learning L3*).

La formació continuada és un valor en la societat del coneixement i del benestar; per això les empreses i la societat l'han de valorar (amb contraprestacions econòmiques), potenciar (amb finançament) i estimular (donant facilitats) la formació continuada del seu personal.

Aquest nou paradigma formatiu té les seves implicacions dins del sistema educatiu d'ensenyament superior. La universitat no només ha de pensar a donar resposta a les demandes de formació dels joves que finalitzen el batxillerat –aquesta formació dura quatre o cinc anys–, sinó que, cada vegada més, ha de donar resposta a la demanda de formació de professionals que estan al mercat laboral.

La Universitat d'Andorra, a través del Centre d'Estudis Virtuals i Extensió Universitària, canalitza les demandes de formació continuada de la societat andorrana amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats formatives als diferents col·lectius. Es tracta d'apropar la formació a Andorra (acords de col·laboració amb altres universitats i empreses privades) oferint una formació de qualitat i adaptada a l'especificitat andorrana i que el fet de viure o treballar a Andorra no sigui una barrera per accedir a la formació superior.

8. Formació, inversió o despesa?

El coneixement és cada vegada més important i és un factor que afecta la competitivitat de l'empresa. D'aquest coneixement depèn la seva capacitat d'innovar i és la condició per avançar en l'economia del coneixement.

La formació és una inversió per a les empreses:

Les empreses necessiten innovació, la qual cosa implica més coneixement i en conseqüència una major necessitat de formació. El coneixement dels seus empleats és el major capital de l'empresa.

En una economia moderna i que aposti pel coneixement, una de les principals eines és la formació.

La formació és una inversió per al treballador:

La formació millora l'ocupabilitat del treballador, millora el seu salari i augmenta la seva estabilitat en l'empresa.

El talent és el valor més escàs i més car, qui el posseeix aconsegueix prestigi. Aquest talent es potencia amb la formació.

La formació és una inversió per al país:

El valor d'un país, la seva capacitat de generar riquesa i benestar per als seus ciutadans depèn de l'estoc de capital intel·lectual de la seva població.

El nivell de qualificació dels habitants d'un país determina la seva capacitat competitiva en relació amb els altres països.

La formació és una inversió.

Florenci Pla i Altisent

*Director de l'Escola d'informàtica i de gestió
Universitat d'Andorra*